

Как следва да се процедира? - Хърватия

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 Необходимо ли е да се обърна към съда или има друга алтернатива?
- 2 Има ли срок за завеждане на дело?
- 3 Трябва ли да се обърна към съда в тази държава членка?
- 4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърна, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?
- 5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя искам си, като се има предвид естеството на казуса и цената на искам?
- 6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?
- 7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?
- 8 На какъв език мога да подам искам си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя искам си по факс или по електронна поща?
- 9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?
- 10 Трябва ли да заплащам съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?
- 11 Мога ли да поискам правна помощ?
- 12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исковата молба отговаря на изискванията?
- 13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

1 Необходимо ли е да се обърна към съда или има друга алтернатива?

Страните могат да разрешат спор в съда, но съществуват и способи за извънсъдебно разрешаване на спорове. В Хърватия тези методи включват арбитраж, медиация и съдебни действия в поширок смисъл, които имат за цел постигане на съдебна спогодба.

Медиацията при спорове, произтичащи от граждански, търговски, трудови и други въпроси относно правата, които страните могат да упражняват свободно, се урежда от Закона за медиацията (*Zakon o mirenju*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 18/11). Медиация (от латинското *mediare* = посредничество) означава всяка процедура, независимо от използваното обозначение (*mirenje*, *medijacija*, *posredovanje*, *koncilijacija*), в която страните се стремят да разрешат спора помежду си, като постигнат взаимно съгласие, т.е. като постигнат взаимно приемливо споразумение, което съответства на техните нужди и интереси, с помощта на неутрална трета страна — един или повече медиатори (*posrednik*, *medijator*, *koncilijator*), които помагат на страните да постигнат споразумение, без да имат правомощия да налагат обвързващо решение. Медиацията се провежда по начин, договорен от страните;

процедурата се характеризира с незадължителния си характер, с автономията на страните в процедурата, с това, че е доброволна и се провежда по взаимно съгласие, неформална и поверителна, и с равнопоставеността на страните в производството.

От друга страна, арбитражът (*arbitraža* или *izbrano suđenje*) е съдебен процес, провеждан пред арбитражен съд, независимо дали работата му се извършва от юридическо лице или орган на юридическо лице, което организира и ръководи работата на арбитражните съдилища. Арбитражът е доброволен, бърз, ефикасен, непубличен начин за разрешаване на спорове, при който страните могат да уредят кой ще действа като съдия в случай на възникване на спор, мястото на арбитража, приложимото материално и процесуално право, езика/езиците, на които ще се провежда арбитражът, а решението на арбитражен съд по фактите по делото има сила на окончателно съдебно решение.

Гражданският процесуален закон (*Zakon o parničnom postupku*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 и 89/14; наричан понататък ГПЗ) предвижда, че във всеки един момент на гражданското производство съдът може да предложи на страните да решат своя спор чрез процедура по медиация, независимо дали към съда или извън него. Освен това на предварителното изслушване съдът предлага страните да разрешат спора в процедура по медиация, т.е. предупреждава страните за възможността за съдебна спогодба.

В определени случаи (предявяване на иск срещу Република Хърватия) лицето, което възнамерява да предяви такъв иск, е длъжно преди предявяването му да се обърне към държавната прокуратура, която има териториална и материалноправна компетентност за представителство пред съд при предявяване на иски срещу Република Хърватия, и да поиска разрешаване на спора по взаимно съгласие, освен в случаите, в които конкретни разпоредби определят краен срок за подаване на молба. Искането за разрешаване на спора по взаимно съгласие трябва да съдържа цялата информация, която се изисква при стандартна молба до съда.

2 Има ли срок за завеждане на дело?

Срокът за завеждане на дело зависи от типа и правното естество на делото. Например за целите на съдебната защита на права, свързани със заетостта, има срок от петнадесет дни, в който служителят трябва да подаде молба до компетентния съд, за да защити нарушеното право, след като е подал молба за защита на правата си до работодателя, освен в случай на иск за обезщетение или друго парично вземане, произтичащо от трудови правоотношения.

3 Трябва ли да се обърна към съда в тази държава членка?

Да. В Хърватия в гражданското производство съдилищата се произнасят в границите на определената си със закон материалноправна компетентност, а съдебната власт се упражнява от обикновени и специализирани съдилища и от Върховния съд на Република Хърватия.

Обикновените съдилища са общинските (районните) съдилища и окръжните съдилища. Специализираните съдилища са търговските съдилища (*trgovački sudovi*), административните съдилища (*upravni sudovi*), съдилищата за простъпки (*prekršajni sudovi*), Висшият административен съд на Република Хърватия (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) и Висшият съд за простъпки на Република Хърватия (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Найвисшият съд е Върховният съд на Република Хърватия (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Със закон могат да се създават други обикновени и специализирани съдилища с компетентност в дадена техническа или правна област.

4 Ако е така, към кой точно съд в тази държава членка трябва да се обърна, като се има предвид къде живея аз и къде живее другата страна или с оглед на други аспекти на казуса ми?

Общото правило гласи, че компетентният съд е съдът с обща териториална компетентност по отношение на ответника, т.е. съдът, в района на действие на който ответникът има постоянно пребиваване. Ако ответникът няма постоянно пребиваване в Република Хърватска, съдът с обща териториална компетентност е съдът, в района на действие на който ответникът има временно местопребиваване.

Ако освен постоянното си пребиваване ответникът има и временно пребиваване на което и да е друго място и въз основа на обстоятелствата може да се направи извод, че той ще пребивава там за подълъг период от време, съдът в мястото на временното пребиваване има обща териториална компетентност.

За съдебни процеси по спорове срещу хърватски гражданин, който пребивава постоянно в чужбина, където е бил командирован да работи за национален орган или юридическо лице, общата териториална компетентност е на съда, в района на който е последното известно постоянно пребиваване на съответния гражданин в Република Хърватия.

При спорове с международни елементи, съд в Република Хърватия е компетентен за съдебния процес, когато това е изрично определено от закон или международен договор. Ако законът или международният договор не посочват изрично, че хърватски съд е компетентен за конкретен вид спор, хърватски съд е компетентен за съдебния процес, когато това произтича от правните разпоредби относно териториалната компетентност на съдилищата в Хърватия.

5 Пред кой съд в тази държава членка трябва да предявя иска си, като се има предвид естеството на казуса и цената на иска?

Това зависи от вида на спора и от разпоредбите на ГПЗ, уреждащи териториалната и материалноправната компетентност.

Стойността на спорния въпрос не е отделен критерий, засягащ териториалната и материалноправната компетентност на съдилищата в Хърватия.

6 Мога ли да заведа дело лично или трябва да го направя чрез посредник, например адвокат?

Съгласно настоящата организация на съдопроизводството, установена в ГПЗ, всяка страна (физическо или юридическо лице) може свободно да избере дали ще се представлява сама в производството или ще бъде представлявана от посредник, обикновено адвокат, освен когато в ГПЗ е предвидено друго.

Разпоредбите на член 91 от ГПЗ обаче значително ограничават правото на страните да се представляват сами: ако при спорове, свързани с имуществени иски, стойността на спора надхвърля 50 000 хърватски куни, представители на юридически лица могат да бъдат само лица, които са издържали изпита на адвокатската колегия.

Разпоредбите на член 91 от ГПЗ също така предвиждат, че страните могат да подадат молба за преразглеждане чрез своя представител, т.е. адвокат, или, по изключение, могат да се представляват сами, ако са издържали изпит на адвокатска колегия или ако молбата за преразглеждане може да бъде внесена от тяхно име от лице, което е упълномощено в съответствие с ГПЗ или друг нормативен акт да ги представлява в това си качество, въпреки че не е адвокат, но е издържало изпит на адвокатска колегия.

7 Към кого точно да се обърна, за да заведа делото: към приемната, съдебното деловодство или друга административна единица?

Граждански производства се образуват чрез завеждане на дело пред компетентен съд директно в деловодството на съда, по пощата или по телеграф.

8 На какъв език мога да подам иска си? Мога ли да го подам устно или той трябва да бъде в писмена форма? Мога ли да изпратя иска си по факс или по електронна поща?

Гражданските производства се провеждат на хърватски език и като се използва латиница, освен когато в отделните съдилища е въведен друг език или азбука.

Страните и другите участници в производството представят своите иски, жалби и други молби пред съда на хърватски език и на латиница.

Иск може да бъде подаден директно в деловодството на съда, по пощата или по телеграф (*telegrafski*), въпреки че най-често иски се подават директно в деловодството или по пощата.

Законът за гражданското производство предвижда възможност за представяне на документи във връзка със спорове по електронен път пред търговските съдилища. Електронно подадените документи трябва да бъдат подписани с усъвършенстван електронен подпис в съответствие със специалните разпоредби. Тъй като все още не е въведена единна информационна система, тези разпоредби все още не се прилагат на практика.

9 Има ли специални формуляри за предявяване на иск или, ако няма такива, какво трябва да съдържа исковата молба? Има ли елементи, които задължително трябва да се съдържат в досието?

Формуляри се използват единствено за европейската процедура за иски с малък материален интерес. Допълнителна информация по този въпрос е на разположение в брошурата „Иски с малък материален интерес — Република Хърватия“

Законът за гражданското производство предвижда, че исковата молба трябва да съдържа следното: конкретен иск по същество и свързани с него искове, фактите, на които ищецът основава иска, доказателства в подкрепа на тези факти и друга информация, която трябва да бъде приложена към всяка искова молба (член 106 от ГПЗ).

Всяка искова молба, включително заявленията, трябва да съдържа следното: наименованието на съда, името /наименованието, занятието и постоянното или временното пребиваване на страните, законните им представители и представителите им, ако има такива, личния идентификационен номер на вносителя на исковата молба, предмета на спора и подписа на вносителя на исковата молба.

Страната или нейният представител изписва имената си под исковата молба.

Ако исковата молба съдържа твърдения, страната трябва да изложи в молбата фактите, на които основава твърдението си, и доказателствата, когато е необходимо.

Съдът пристъпва към разглеждането на молбата дори когато ищецът не е посочил правното й основание; дори когато ищецът е посочил правните основания, те не са обвързващи за съда.

10 Трябва ли да заплащат съдебни такси? Ако да, кога става това? Ще трябва ли да плащам на адвокат още от подаването на исковата молба?

Страните трябва да платят съдебните такси, регламентирани в Закона за съдебните такси (*Zakon o sudskim pristojbama*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15; наричан понататък ЗСТ).

Съдебните такси, предписани от ЗСТ, се прилагат по отношение на лица, по чието искане или в чийто интерес са предприети определени действия, предвидени от закона.

Освен когато в ЗСТ е предвидено друго, съществуват съдебни такси:

- за иски молби (молби, правни средства за защита, молби за изпълнение и т.н.): в момента на подаване; и за вписване на иски молби — в момента на извършване на вписването,
- за представяне на възражения: след окончателното прекратяване на производството за всяка от страните, пропорционално на успеха им по делото,
- за съдебни преписи: при поискване,
- за съдебни решения: при връчване на копие от решението на страната или на нейния представител,
- за удостоверения за наследяване: когато станат окончателни,
- в производства за принудителни споразумения, обявяване в несъстоятелност и ликвидация: при издаване на решение за основното разделяне или издаване на решение за одобряване на принудителното споразумение,
- за други действия: при поискване или в момента на сезиране на съда.

Общото правило за заплащане на съдебните разноски е, че страната, която загуби делото в неговата цялост, трябва да покрие разноските на противната страна и на встъпилата страна.

Разходите за представителство от адвокат, адвокатските възнаграждения и възстановяването на разходите са уредени в Закона за адвокатската професия (*Zakon o odvjetništvu*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 9/94, 117/08 превод, 50/09, 75/09 и 18/11; наричан понататък ЗАП).

Адвокатът има право на възнаграждение за правни услуги и на възстановяване на всички разходи, направени във връзка с извършената работа, в съответствие с тарифата, установена от Адвокатската колегия и одобрена от министъра на правосъдието, а адвокатите издават фактура на клиента при изпълнение на услугата. В случай на анулиране или отнемане на пълномощно, адвокатът издава фактура в срок от 30 дни от деня на анулиране или отнемане на пълномощното.

По имуществени въпроси адвокатите могат да договорят възнаграждението за своята работа с представляваната от тях страна съобразно успеха им в производството, т.е. в правните действия, които предприемат от името на страната, в съответствие с официалната тарифа. Такъв договор е действителен единствено ако е сключен в писмена форма.

Следователно по имуществени въпроси страните могат да уредят взаимоотношенията си със своите адвокати в писмен договор.

11 Мога ли да поискам правна помощ?

Ако дадена страна се нуждае от професионална правна помощ, тя може да се обърне за правен съвет към адвокати, които в съответствие с член 3 от ЗАП имат право в Хърватия да предоставят всички форми на правна помощ, особено от гледна точка на предоставяне на правни съвети, подготовка на искове, жалби, молби, искания, искиви молби, извънредни правни средства за защита и други писмени становища, както и да представляват страните.

Освен това страните имат възможност да ползват безплатна правна помощ. С други думи, Законът за безплатната правна помощ (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (*Narodne Novine* (NN; Официален вестник на Република Хърватия), № 143/2013) предвижда възможността за предоставяне на безплатна правна помощ на граждани, които не са в състояние да си осигурят правна помощ, но се нуждаят от такава. Следователно за да ѝ бъде предоставено правото на безплатна правна помощ, страната трябва да се обърне към компетентната държавна администрация в своя окръг и да подаде молба за предоставяне на безплатна правна помощ.

12 От кой момент моят иск се смята официално за предявен? Ще получа ли обратна информация от съдебните органи дали исквата молба отговаря на изискванията?

Гражданско производство се образува с представянето на искова молба и се счита за образувано с връчването на иска на ответника.

След получаването на исквата молба се подготвя съдебен процес.

Тази подготовка включва, наред с всичко останало, предварителното разглеждане на иска от съда, ако искът не е разбираем или не съдържа всичко необходимо за предприемане на действия по него, разпореждания към вносителя за коригиране на иска, т.е. за изменянето му в съответствие с дадените инструкции, и връщането му за коригиране или изменение.

13 Ще получа ли подробна информация за сроковете, в които ще се проведат последващите процесуални действия (като например срока, в който ще трябва да се явя пред съда)?

Страните, техните адвокати и представители се уведомяват за хода на делото от длъжностно лице от канцеларията въз основа на информацията в регистъра и материалите по делото.

Тази информация е ограничена до данни за етапа на производството и отделни съдии, председатели на камарата, членове на съвета и съдебни помощници, които разглеждат делото.

При предоставянето на информация е забранено да се правят изявления за точността на отделните съдебни действия, както и за вероятния резултат от производството.

Информация може да бъде предоставена по телефона, по електронна поща или в писмена форма.

Страните могат чрез интернет да получат достъп до информация относно хода на производството и отделни съдии, председатели на камарата, членове на съвета и съдебни помощници, които разглеждат делото, ако услугата „Публичен достъп до основна информация за съдебни дела / електронно досие“ (*Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima - usluga e-Predmet*) се използва за съответното дело.

Крайните срокове за явяване пред съда и други стъпки, предприемани от страните или от съда, са предвидени в ГПЗ.

Допълнителна информация за крайните срокове и техните видове е на разположение в информационния пакет [„Процесуални срокове — Република Хърватия“](#).

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 23/08/2018